

A MAGYAR HONVÉDSÉG KÜLÖNLEGES MŰVELETI KÉPESSÉG MŰLTJA, JELENE

A szerző a NKE HHK Hadtudományi Doktori Iskola hallgatójaként, választott témájának egyik elemeként mutatja be a magyar különleges műveleti képességének múltját, jelenét – szakértői szemmel megítélhető aspektusait. Leendő doktori témájának mintegy bevezetése ez az írás, amelyben azt próbálja megvizsgálni, hogy a Magyar Honvédség különleges műveleti képessége, milyen körülmények között született és az eltelt idő alatt milyen fejlődési fázisokon ment keresztül.

A tanulmányt mindenképp a szakértők figyelmébe ajánljuk, de a téma iránt érdeklődők számára is hasznos olvasmány lehet.

ELŐZMÉNYEK

2011. szeptember 11-én megtörtént terrortámadás hatására az USA, majd a NATO is egyre inkább előtérbe helyezte a speciálisan felkészített kis létszámú csoportok alkalmazásának lehetőségét. Ennek hatására a különleges műveleti alegységek alkalmazása azóta is reneszánszát éli. A NATO-ban elindult változások hatására politikai szándék fogalmazódott meg Magyarországon is egy, akkor még nem teljesen tisztázott különleges rendeltetésű erő létrehozására. Ez lett az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj. A zászlóalj alapító okiratának 2005-ös módosításától számíthatjuk hivatalosan a magyar különleges műveleti képesség egyik legfontosabb részelemének a megszületését. Az azóta eltelt időben a magyar különleges műveleti erők felkészítése, kiképzése és missziós (harci) alkalmazása is megtörtént és folyamatban van.

A KÜLÖNLEGES MŰVELETI KÉPESSÉG

A NATO doktrínának megfelelően a különleges műveleti képesség fogalma: *„A különleges műveletek olyan katonai tevékenységek, amelyeket struktúrájában erre a célra kialakított, szervezett, speciálisan kiképzett és felszerelt, kis létszámú katonai egységek hajtanak végre a hagyományos fegyveres erők által többnyire nem alkalmazott harc eljárások és alkalmazási módok felhasználásával. Ezen tevékenységeket a katonai műveletek teljes spektrumában (békeműveletek, válsághelyzet, hadiállapot) a stratégiai vagy hadműveleti célkitűzések elérése érdekében önállóan, vagy a hagyományos fegyveres erők többi haderőnemével együttműködésben hajtják végre. A politikai-katonai célkitűzéseknek megfelelően ezen feladatok végrehajthatóak nyíltan, rejtetten, illetve fedetten...”¹*

Ezen túlmenően minden nemzet saját biztonságpolitikai megfontolásból más feladatokat is ráruház ezekre az egységekre. A magyar különleges műveleti erők egy MH Vezérkar Főnöki intézkedésben szabályozottaknak megfelelően, az egyetlen olyan alakulat, amely a terrorizmus, tiltott fegyver és emberkereskedelem feladatai végrehajtása során aktív, támadó műveletet végrehajthat.

A NATO különleges műveleti képessége egy viszonylag új képesség, ennek megfelelően még formálódóban van az egységes koncepció a definíciókról, a pontos egységes jogi háttérrel, a műveletek sajátosságairól. Az MC-437 „*Doctrine for NATO Special Operation*” okmány azonban már lefekteti azokat az alapokat, amelyek elegendően szükségesek a nemzetek számára a közös műveletekben alkalmazásra kerülő különleges műveleti alegységek szervezéséhez, felkészítéséhez és felszereléséhez. A magyar szabványosítási és doktrinális folyamat részeként ez az okmány viszonylag gyorsan bedolgozásra került a magyar doktrinális rendszerbe, ennek megfelelően az MH Összhaderőnemi Doktrína (2) ré-

¹ Különleges műveleti erők alkalmazásának irányelvei (Nyt. szám: 94/658 MH ÖHP kiadványa, 2008.)

szeként az MH Különleges Műveleti Doktrína szabályozza felsőbb szinten is a feladatokban résztvevő állomány feladatrendszerét, tevékenységét és az eljárások rendjét.

A NATO tagországokban nincs egységesség a különleges műveletek végrehajtásával kapcsolatosan. Általánosan elmondható, hogy két nagy irányzat keveredése határozza meg a közös gondolkodást ebben a témakörben. Az első (és legerősebb) az amerikai felfogás, amely szerint a különleges műveleti alegységek a nem hagyományos hadviselés művelői. Ennek megfelelően fő feladatuk a gerilla harcmodort alkalmazó, titkos, vagy fedett ellenséges vonalak mögötti gerilla erők felkészítése, felszerelése és vezetése (lásd: Vietnám, Afganisztán a szovjet megszállás alatt). A másik koncepció a brit minta, ahol a különleges műveleti katonák a decentralizáltan vezetett beavatkozó jellegű nagypontosságú műveletek végrehajtására felkészített, speciális képességekkel rendelkező alegységeket foglalja magában.

A NATO doktrína alapján a különleges műveleti erők legfontosabb és alapegységként értelmezendő eleme a különleges műveleti csoportok (4-16 fő), amelyek alapvetően négy fő feladatot látnak el. Ezek a közvetlen műveletek, különleges felderítés, katonai segítségnyújtás, kiegészítő tevékenységek. Fontos szabály, hogy a különleges műveleti egységeket közvetlen hadműveleti, hadászati, politikai célok megvalósulása érdekében alkalmazzák.

„Az MH különleges műveleti erők által végrehajtott feladatok alapvetően két jól elkülönülő területre oszthatóak. Az egyik oldalon egy közvetett (indirekt) műveleti megközelítést képviselve a különleges műveleti erők képesek felelősségi területükön a környezetüket úgy befolyásolni és alakítani, hogy állandó jelenlétet fenntartva, kedvező irányba mozdítsák elő az adott térség katonai műveleteinek menetét. Az ilyen jellegű tevékenységeket a katonai segítségnyújtás feladatai közé soroljuk. Ugyanakkor a különleges műveleti erők kiemelkedő képességeik révén nagy hatékonysággal alkalmazhatóak közvetlen (direkt) beavatkozó erökként, hogy felkutassák, azonosítsák és megsemmisítsék az ellenséget olyan körülmények között is, ahol a hagyományos erők erre nem lennének képesek. Az ilyen direkt megközelítést alkalmazó feladatok a különleges felderítés és a közvetlen akciók.”²

A MAGYAR KÜLÖNLEGES MŰVELETI KÉPESSÉG KIALAKULÁSA

Nehéz kérdés megállapítani, hogy egy képesség mikor kezd el formálódni, kialakulni. Több szempont, több származtatás létezik a köztudatban, mindenki elfogad egy dátumot a kialakulás elindításának. Egy dolgot azonban fontos tisztázni. A Magyar Honvédségben a NATO csatlakozást megelőzően is léteztek olyan alakulatok, amelyeknek feladat rendszerében megtalálhatóak voltak azok a feladatok, amelyeket a mai magyar különleges erők hajtanak végre. Ezek voltak a mélységi felderítő alegységek. Amennyiben a NATO definícióját vesszük alapul, akkor elmondhatjuk, hogy a különleges erökként aposztrofált alegységek, különlegesen kiválasztott, felkészített, felszerelt katonákból állnak, amelyek stratégiai és politikai célok érdekében tevékenykednek. A volt mélységi felderítő csoportok katonáit (az általános hadkötelezettség időszakában is) meghatározott objektív szempontok alapján válogatták. Különleges felkészítésen estek át a mélységi felderítő katonák, hiszen a kijuttatási módok, az ellenség mélységében végrehajtandó tevékenység, a híradás, az egészségügyi ellátás, és még egy sor feladat szervezésében és a szükséges képességekben a saját csapatoktól való óriási távolság miatt felkészítésük nagyban eltért az általános felkészítéstől. A NATO megfogalmazás alapján a különleges egységek különlegesen felszereltek. Ez a tény igaz volt a mélységi felderítő katonákra is. A ruházat, hátizsák, fegyverzet, híradó berendezés, valamint a speciális tevékenységekhez szükséges felszerelések, az általános, alap felszereléstől nagyban eltértek.

A hadműveleti, hadászati célok érdekében történő feladat végrehajtás tekintetében a mélységi felderítő alegységek feladata nagymértékben megegyezik a jelenlegi különleges műveleti alegységek feladataival. Ez tény. Jelenleg a végrehajtás környezete más, ebből adódó változtatások tanúi lehetünk.

² Részlet a Magyar Honvédség Különleges Műveleti Képessége Alkalmazásának és Fejlesztésének alapelvei dokumentumból
294

Megállapítható tehát, hogy a NATO megfogalmazás alapján a Magyar Honvédség volt mélységi felderítő alakulatai (Győr, Szombathely/Pécs, Szolnok, Eger, Lenti, Kiskunfélegyháza) nagymértékben kimerítik, kimerítették a különleges műveleti képesség fogalmát. Tehát a rendszerváltás után is rendelkezett a Magyar Honvédség olyan alakulatokkal, akik különleges műveleti feladatokat – adott esetben – végre tudtak volna hajtani.

Nem véletlen tehát, hogy amikor leginkább amerikai politikai nyomásra Magyarországon is komolyan felmerült a gondolat, hogy ezt a képességet NATO konform módon létre kell hozni, akkor a MH 34. Bercsényi László Különleges Felderítő Zászlóalj lett kiválasztva és került átalakításra. A NATO csatlakozás óta az alakulat többször került átalakításra, azonban ezek az átalakítások lényegi változtatásokat nem jelentettek.

A különleges műveleti aleggységgé válás viszont már valódi, lényegi változásokat hozott a zászlóalj életébe. De a különleges műveleti képesség kialakítása nem a zászlóalj átfornálódásával kezdődött. 2005-ben létrejött a Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökségén egy ideiglenesen létrehozott különleges műveleti munkacsoport. A munkacsoport feladata volt a képesség kialakításának jogi, logisztikai, finanszírozási, hadműveleti, kiképzési hátterének kialakítása és a képesség Magyar Honvédségbe történő illeszthetőségének vizsgálata és javaslatlétetek megfogalmazása az akkori Csoportfőnök Úr felé. A munkacsoport hat hónap időtartamra alakult és a Magyar Honvédség különböző vezetési szintjeiről, és a később átalakításra kerülő zászlóalj állományából is vettek részt munkájában szakemberek. Ez volt az első kézzel fogható jele és időpontja annak, amikor a végrehajtás szintjén is hivatalos okiratokban megjelent a konkrét képesség megfogalmazódása.

A MAGYAR KÜLÖNLEGES MŰVELETI KÉPESSÉG FEJLŐDÉSE NAPJAINKIG

A Különleges műveleti munkacsoport működésének hat hónapja alatt kísérletet tett a politikai elköteleződés katonai nyelvre történő lefordítására, valamint a katonai feladatsorozat felépítésére, amely odáig vezet, hogy a kiválasztott egység – zászlóalj – zökkenőmentesen alakuljon át különleges műveleti erővé és közben a Honvédség más bevont alakulatainál is megkezdődjenek az új képesség kiszolgálásához, támogatásához szükséges speciális feladatokra történő felkészülés. A munkacsoport munkája során a legfontosabb tevékenység az új képességgel járó jogi, pénzügyi, támogatási, logisztikai, vezetés-irányítási, hadműveleti és kiképzési átalakítások, fejlesztések rendszerszemléletű egységbe foglalása és hosszú távú tervek készítése volt.

Néhány szóban mindegyikről:

A felkészítéssel és alkalmazással járó jogi problémák jelentették a legtöbb gondot. Magyarország kül-, és biztonságpolitikai felfogása miatt nehezen volt illeszthető az új képesség néhány alapfeladatának végrehajtása. Mind a mai napig nem tisztázottak olyan jelentős kérdések, mint a fegyverhasználat harmadik ország területén, a támadó műveletekkel együtt járó feladatok végrehajtásának jogszerűsége stb.

A munkacsoport és az alakulat létrejötte óta minden parancsnok nagy jelentőséget tulajdonított az állomány kiemelt anyagi motiválásának. Több kísérlet történt ennek a motiváló eszköznek a bevezetésére, azonban ezek mind a mai napig, csak részleges megoldást jelentettek. Ennek egyik fő oka, hogy a Honvédelmi Tárcsa és a Vezérkar által készített 10 éves tervekben a zászlóalj akkor még nem szerepelt, azáltal anyagi források nem álltak rendelkezésre a pénzügyi támogatásra.

Logisztikai kérdésekben a munkacsoport többször is komoly falakba ütközött. Az amerikai (IMET) különleges műveleti alaptanfolyamról hazatérő katonák elmondták tapasztalataikat, amelyek beforgatása a logisztikai ellátási rendbe nem sikerült. Ennek is fő oka volt, hogy a hosszú távú tervekben a különleges műveleti képesség létrehozására logisztikai vonalon sem történt tervezés. Ennek megfelelően a Magyar Honvédség alakulatainál meglévő készletek átcsoportosításával lehetett valamelyest az igényeket kielégíteni. Másik, logisztikailag elengedhetetlen és nagymértékű segítség volt az amerikai segélyprogram (FMF – Foreign Military Fund), amelynek célzott fejlesztési keretéből a képesség – és leginkább

a MH 34. BL KMZ – több millió dolláros fejlesztésre tehetett szert. Ezeknek az eszközöknek a tervezése már a munkacsoport fennállása alatt megkezdődött és folyt, bár realizálódni csak több évvel később tudott. Ez által a segély által a zászlóalj szinte minden anyagnem területen a kor színvonalának megfelelő haditechnikai eszközökhöz, felszereléshez jutott. Az FMF segély terhére történő fejlesztés azóta is folyik.

A vezetés irányítás rendszerének kialakítása során mérvadó volt, az akkoriban nemzetközi szinten sorra megalakuló különleges műveleti parancsnokságok elve. Ezt természetesen egy kialakuló képesség tekintetében a katonai felső vezetői réteg nem támogatta volna, így a zászlóalj fölötti vezetési szinteken különleges műveleti összekötő tisztek jelentek meg. A zászlóalj az MH ÖHP alárendelt alakulata lett. A vezetési szinteken megjelenő különleges műveleti törzstiszteken keresztül megvalósult a képesség szakmai képviselete és megfelelő információáramlás esetén jól működő rendszer alakulhatott volna ki. Fontos vezetés-irányítási kérdés volt, hogy a zászlóalj a korábbi szakmai vonalról – felderítő főnökség volt a szakmai előjáró – átkerült az MH ÖHP hadműveleti főnökség alárendeltségébe, ezzel a döntéssel a Magyar Honvédség felderítő rendszere egy komoly képességet veszítve el. A szakmai vezetés-irányítási rend megváltoztatásának fő indoka volt, hogy az új képességben a négy fő feladat közül csupán egy felderítő szaktevékenység, három hadműveleti irányítást igényel.

Hadműveleti szempontból a zászlóalj „Alapító Okirat” módosításon keresztül új alap, és kiegészítő feladatokat kapott. A NATO definícióból, és az MC-437 okmány alapján a NATO különleges műveleti képességhez tartozó alapfeladatokból származtatva – és a nemzeti sajátosságokat hozzárendelve – alakult ki a zászlóalj, századok, csoportok alap-, és kiegészítő feladata, küldetése. A hadműveleti követelmények kidolgozása elkezdődött a munkacsoport ideje alatt, de befejezésére később került sor. A munkacsoport legfontosabb feladatának tekintette ebben a vonatkozásban, hogy az új fogalmakat, lehetőségeket, követelményeket és előírásokat bevezesse a magyar katonai felsővezetők és döntéshozók életébe, valamint hogy előremutató, konstruktív megoldásokat találjon a jogi anomáliák rendezésére.

A „ROHAMLÖVÉS” TANFOLYAM

A munkacsoport a katonai felsővezetők által elfogadott hadműveleti követelményrendszerre alapozva kidolgozta a zászlóalj kiképzési koncepcióját. A kiképzés kezdete a kiválasztással kezdődött, majd különleges műveleti alapképzés és emelt szintű képzés következett. Egy műveleti katona kiképzése így több mint két évbe került. Az első problémát a kiválasztás jelentette. Hasonlóan több nyugati hadsereghez, a különleges műveleti feladatokra az érett, képezhető és intelligens állomány alkalmas. Ennek megfelelően olyan katonák lennének szükségesek, akik már több éves csapatszolgálat után kedvet és elhivatottságot éreznek egy más jellegű, sok tekintetben veszélyesebb feladat végzéséhez. A munkacsoport több olyan egyeztető megbeszélést is tartott, ahová az akkori alakulat parancsnokok kerültek meghívásra és közös gondolkodás keretében próbált kialakítani egy, a magyar sajátosságokat is figyelembe vevő, koncepciót, amely mindenki számára elfogadható és szolgálja a képesség építés céljait is.

Ezeken a megbeszéléseken alakult ki az a koncepció, amely életre hívta az első „Rohamlövész” tanfolyamot. A tanfolyam célja az volt, hogy megszürije a jelentkező állományt, a legjobbak bekerülhetnek a különleges műveleti zászlóalj kötelékébe, amíg a többiek visszakérülnek az anyaalakulatukhoz, de már egy magasabb szintű képzettséggel és tapasztalattal bővítve ismereteiket. A tanfolyam az amerikai „Ranger” tanfolyam magyar sajátosságoknak megfelelő mása volt. A tanfolyamot a munkacsoport dolgozta ki és hajtotta végre először. Azonban a végzetek közül nem volt olyan személy – a már korábban is az MH 34. BL KMZ-nél szolgálókat kivéve – aki vállalta volna az alakulatváltást. Ezzel a tapasztalattal gazdagabban került kimunkálásra – később – a kiválasztó-felmérő foglalkozás.

A munkacsoport a kiképzés koncepcióját dolgozta ki, de a részletes kiképzési kézikönyvek, kiképzési programok csak később a kiképzés folyamatában kerültek kidolgozásra (sok közülük a mai napig nincs elfogadva és hivatalosan

kiadva). A kiképzési koncepció már olyan elemeket tartalmazott, amely a szerződéses állomány folyamatos át és továbbképzésén keresztül biztosítja az állomány előmenetelét, megújulását.

A „KMZ”

A különleges műveleti munkacsoport felszámolása után megkezdődött a korábbi különleges mélységi felderítő zászlóalj átszervezése különleges műveleti zászlóaljjá. Az éppen NRF szolgálatot leadó 1. század teljes állománnyal missziós feladatot kapott, az MH Könnyű Gyalog Század első váltásaként Afganisztánban ISAF alárendeltségben tevékenykedett 2004-2005-ben. A zászlóalj így a legnagyobb harcoló állománya nélkül kezdte meg az átalakulást. Ennek megfelelően ebben az évben a parancsnokváltás után, szervezési kérdésekben történt jelentős változás. 2005. évben történt meg az első kiválasztó-felmérő foglalkozás, amelyen csak a zászlóalj katonái kerültek felmérésre. A kiválasztás után megkezdődött a különleges műveleti alapképesség elérését célzó felkészítés sorozat a korábban kialakított kiképzési koncepciónak megfelelően.

A felkészítésben – csakúgy, mint logisztikai területen – az amerikai szerepvállalás igen magas szinten volt. Egy mobil kiképző csoport (MTT – Mobile Training Team) 12 fővel jelent meg és együttműködve a zászlóalj kiképzési részlegével és kiképző csoportjával segítette a kiképzés tervezésében, szervezésében és végrehajtásában. Ekkor jöttek elő leginkább azok a jogi és logisztikai problémák, amelyek egy ilyen jellegű egység felkészítése során előre nem voltak láthatóak, tervezhetőek. Mivel a zászlóalj nem új alegységként lett létrehozva, hanem jogutódjaként egy megszűnő szervezetnek, ezért a megszűnő szervezet minden feladatát megörökölte. Ennek megfelelően az alpműveleti készenlét elérése érdekében végrehajtott felkészítés nem az egyetlen – sokszor nem is a legfontosabb – feladata volt a zászlóaljnak. Bemutatók, kötelező központi foglalkozások, központi rendezvények sok esetben tették hatékonytalanná a felkészítést.

A 2005. évben még egy kiválasztó-felmérő foglalkozás végrehajtásra került, ahová önkéntes, jelentkezéses alapon bármely katonai szervezettől jöhettek katonák, valamint az év első felében megtartott kiválasztón részt venni nem tudó katonák részére került megrendezésre. A kiválasztóra kevés külső jelentkező érkezett, ez már mutatta a várható humán erőforrás problémákat, amellyel a zászlóalj a mai napig küzd.

Az év folyamán nem csak a harcoló alegységeknek történt meg a felkészítése. A központilag szabályozottnál lényegesen több óra számban törzstanuló napok kerültek levezetésre, valamint a törzs állományának kihelyezett foglalkozásokon történő oktatása is igen jelentős volt. Ennek célja az volt, hogy a zászlóalj törzse is felkészüljön a csoportok vezetésére.

Ebben az évben elindult a tömeges IMET tanfolyamokon való részvétel. Az év folyamán a fő cél az volt, hogy a 2005. évben szakmai felkészülésen átesett katonák létszáma megnövekedjen. Ennek megfelelően a fegyveres-, műszaki-, híradó- és egészségügyi specialista képzésre, valamint a csoport parancsnoki képzésekre egyaránt több ember került beiskolázásra.

Logisztikai vonalon ebben az évben nem érkezett jelentős magyar vagy amerikai támogatás a zászlóaljhoz.

2006-ban megismétlődött az alpműveleti készenlét elérése érdekében végrehajtott felkészítés, mivel a 2005-ös zászlóalj szintű záró gyakorlaton olyan hiányosságok és hibák jelentek meg, amely arra ösztönözte a zászlóalj és magasabb vezetési szintű parancsnokokat, hogy meg kell ismételni a felkészítést. (Ez nagyrészt az év közben nem végrehajtott kiképzési foglalkozásoknak volt köszönhető). Ebben az évben is a korábbi évhez hasonlóan amerikai kiképző csoport segítette a zászlóalj munkáját. A felkészítés során a katonák már használhatták az amerikai FMF segélykeretből beérkező felszereléseket, haditechnikai eszközöket. A zászlóalj ebben az évben mentesítve lett a központi rendezvények nagy része alól, ezáltal a foglalkozások a tervezett rendben és formában kerültek végrehajtásra. Ennek megfelelően az év végi megismételt zászlóalj szintű záró gyakorlaton az amerikai megfigyelők és hazai előjárók is sikeresre értékelték az alakulat egész éves tevékenységét.

2007-ben megkezdődött az első század és kijelölt törzselem emelt szintű különleges műveleti felkészítése. Ez az alaprendeltetésből adódó feladatok szokványostól eltérő körülmények közötti begyakorlását, a felderítési közvetlen műveletek és katonai segítségnyújtási feladatok komplex begyakorlását és a beérkező eszközök és felszerelések rendszerbeállító foglalkozásait foglalta magába. Az év során a zászlóalj állományából (leginkább a kiképző csoport tagjai) végrehajtották az iraki MALT (Military Advisor and Liaison Team) missziót, ahol a katonai segítségnyújtás feladat végrehajtásában szereztek tapasztalatot.

Ebben az időszakban a zászlóaljhoz jelentkezett katonák részére kiválasztó-felmérő foglalkozás került levezetésre. Az erőteljes „PR” tevékenység, valamint a különleges műveleti pótlék hatására megindult a beáramlás a zászlóalj harcoló alegységeihez. Az év végén megtartott harcászati záró gyakorlaton a zászlóalj ismételtlen megfelelt, ekkor már az emelt szintű követelményeknek. Ezzel a rövid távú terveket az alakulat teljesítette.

Mivel azonban az elmúlt három évben az alakulat katonái nem tudtak misszióban részt venni, és ennek következtében az állomány nagy része alakulatváltásban gondolkodott, ezért a zászlóalj vezetésének kezdeményezésére, az előjáró parancsnokok engedélyével az alakulat 2008-ban megkezdte az afganisztáni PRT-IV-be történő felkészülést. Ebben az évben a zászlóalj számára fő feladat volt a PRT-ben való részvétel, azonban ezzel párhuzamosan megkezdődött az első különleges műveleti csoport alkalmazásának előkészülete. Az ISAF különleges műveleti parancsnokság (SOCCE – Special Operation Command and Control Element) állományába került kivezénylésre hat hónap időtartamra az első magyar különleges műveleti csoport parancsnoka annak érdekében, hogy információkat gyűjtsön a hadműveleti területen arról, hogy mi vár a csoportra, amennyiben alkalmazásra kerül. A törzstiszti beosztást ellátó személy heti jelentésekben tájékoztatta az előjárót az alkalmazás feltárt jogi kérdéseiről, a szükséges anyagi-technikai eszközökről, a várható feladatokról és a végrehajtás körülményeiről.

ALKALMAZÁS

Miután politikai szinten megszületett a döntés, hogy az alkalmazásra kerülő magyar különleges műveleti csoport amerikai alárendeltségben, a meghatározott tartományban, a meghatározott feladatokat fogja ellátni, megkezdődhetett a konkrét előkészítő munka. 2008. év második felében a csoport megkezdte a felkészülést. 2009. év elején az alegység átcsoportosításra került a működési körzetébe. Ez után az időpont után a meghatározott váltásokkal a felkészített csoportok váltották/váltják egymást.

Eközben 2010-ben a MH BTKK-ban (Békétámogató Kiképző Központ) végrehajtásra került az első magyar Nemzetközi Különleges Műveleti Alaptanfolyam (NKMA), igaz még csak magyar résztvevőkkel. 2011-ben, amerikai segítséggel, támogatással és kérésre végrehajtásra került az első, valóban nemzetközi felkészítés, majd forráshiány miatt ez lett az utolsó is.

A különleges műveleti alapképzés így két év után visszakerült a MH 34. BL KMZ-hez. A zászlóalj ennek megfelelően jelenleg végez kiválasztást és alap műveleti felkészítést, emelt szintű műveleti felkészítést, valamint missziós célfelkészítést.

Fontosnak tartom megemlíteni a képesség elemzésénél a harci tapasztalatokat és az azokból a fejlődés érdekében levont következtetéseket. A NATO-n belül, így Magyarországon is a különleges műveleti képesség egy új, még formálódó lehetőség. Ennek megfelelően a kiképzések során, vagy valós műveletekben szerezzük azokat a tapasztalatokat, amelyeket felhasználva mind a képességet, mind az alegységeket jobbra lehet tenni. Ennek a folyamatnak kiemelt része a felderítő és más a tűztámogatáshoz, nyomrögzítéshez és információs hadviseléshez kapcsolódó, a kor színvonalán álló szakemberek felkészítése, a kiegészítő képességekre történő felkészítés. Ezen képességek megjelenése a zászlóaljban belül emelik a csoportok feladat végrehajtó képességét, biztonságát és hatékonyságát. A fenti képességek a valós

alkalmazásból eredő tapasztalatok voltak, amelyeket a katonai felső vezetők támogatása mellett sikerült beépíteni a zászlóalj képességei közé.

Bár itt jelentős mértékben csak az MH 34. BL KMZ-ről esik szó, azért tudni kell, hogy a különleges műveleti képesség nem csak zászlóaljat érinti. A kiegészítő, támogató, kiszolgáló képessége legalább annyira fontosak, mint maga az operátor, aki a feladatot végrehajtja. Ezért a képességet csak akkor lehet értelmezni, ha rendelkezésre állnak ezek a kiegészítő alegységek, eszközök, felszerelések is. A HUMINT, CIMIC, ..stb.. a megfelelő fokozatot elért forgó és merevszárnyú repülőgépek, a támogató lövész alakulat csak néhány példa arra, hogy hány más – nem különleges műveleti – egység összehangolt közös munkája szükséges a siker eléréséhez...

Kulcsszavak: magyar különleges műveleti katonák, különleges műveleti képesség, különleges műveleti zászlóalj.

IRODALOMJEGYZÉK

1. EL 0035 NATO felajánlás;
2. MC 437 Doctrine For NATO Special Operations;
3. AJP 01(B) Allied Joint Doctrine Ch 8. – Special Operations (Nyílt);
4. AJP-3.5 Allied Joint Doctrine for Special Operations (Nyílt);
5. 1194/2008 nyilvántartási számú: A Magyar Honvédség Különleges Műveleti Képessége Alkalmazásának és Fejlesztésének alapelvei;
6. Különleges Műveleti Erők Alkalmazási Irányelvei. Nyt. szám: 94/658 MH ÖHP Kiadvány 2008;
7. A Különleges Műveleti Zászlóalj Alkalmazási Elvei. Nyt. szám: 237/138 MH ÖHP Kiadvány 2010;
8. A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság Parancsnokának 345/2008. MH ÖHP PK intézkedése a különleges műveleti képesség rövid- és középtávú fejlesztésére;
9. Forray László alezredes: A különleges műveleti zászlóalj kiképzésének, felkészítésének és felszerelésének fejlesztési lehetőségei. ZMNE. Doktori értekezés, 2009.